

TYHMYYS JOKA ESTÄÄ MEITÄ YMMÄRTÄMÄSTÄ HALUA KUOLLA

Juha Hänninen: *Päästä mut pois – Tietoa ja ajatuksia hyvästä kuolemasta. Joukkorahoitus, 2026.*

RISTO K. JÄRVINEN

Eutanasiasta puhumiseen liittyy vaikeita käsitteitä, pahaa mieltä ja loukkaantumista. Kenties loukkaantuminen ja pelko väärinymmärryksestä ovat keskeisiä asioita, jotka saavat meidät rakentamaan esteitä hedelmälliselle keskustelulle. Uskovaisten kanssa tuo keskustelu on erityisen hankalaa.

”Jokainen ihmiselämä sikiämisestä luonnolliseen kuolemaan saakka on pyhä ja äärettömän arvokas, eikä kenelläkään ole oikeutta tuhota sitä.” Näin aloittavat ortodoksinen arkkipiispa **Leo** ja Suomen katolisen kirkon piispa **Goyarrola** *Helsingin Sanomien* kirjoituksessaan 11.7.2024. Piispat poistavat heti kirjoituksensa alussa mahdollisuuden, että heidän näkemyksensä olisi subjektiivinen: ”Jokaisen ihmisen ääretön arvokkuus ei ole minkään yksittäisen ryhmän mielipide tai poliittinen tai edes uskonnollinen näkemys, vaan se nousee objektiivisesta todellisuudesta, jossa olemme ainutlaatuisia ihmispersoonia.”

Lääketieteen lisensiaatti ja palliatiivisen hoidon erikoislääkäri, Terhokodin ylilääkärinä ja johtajana vuosina 1993–2017 toiminut Juha Hänninen vastaa heille tuoreessa kirjassaan: ”Kun kirkonmiehet sanovat, että tämä on objektiivinen totuus, niin se on kai sitten uskottava. Uskonnon ja objektiivisen todellisuuden välinen suhde on mielenkiintoinen, mutta se ei ole tämän kirjan aihe.”

Hänninen pohtii, että eutanasiaa koskevaa kantaamme määrittää näkemyksemme ihmisen perimmäisestä olemuksesta, vapaasta tahdosta tai vaikkapa luomiskertomuksesta. On vaikea saada henkilö, jonka mukaan ihminen on jonkinlaisen jumaluuden luomus, uskomaan että voimme itse määritellä oman elämämme rajat. Tai ainakin saada hänet uskomaan, että elämän ja kuoleman välinen raja on selvä. ”Uskonnollinen ihminen katsoo meidän olevan itsemääräävä omassa elämässämme, muttei kuolemassa.”

Suurin erimielisyys eutanasiasta vallitsee vanhoilliskristittyjen ja käytännössä kaikkien muiden välillä. Eduskunnassa 2025 Kristillisen lääkärilyhdistyksen ja Suomen Kristillisdemokraattien järjestämässä tilaisuudessa väitettiin, että Alankomaat on esimerkki siitä, että lainsäädännöllä ei kyetä hallitsemaan eutanasian käytössä – siellä on myös tapauksia, joissa elämän lopettamiseen ei ole potilaan lupaa.

Hänninen vastaa yksiselitteisesti: ”Tuossa kuvailtu ei ole totta. Ilman potilaan lupaa ei voida antaa eutanasiaa, koska vapaaehtoisuus on eutanasian kriteeri. Jos kuolema tuotetaan ilman lupaa, kyseessä on surma.”

Hänninen toteaa suomalaisten selkeästi olevan sitä mieltä, että valtion lakien ei tulisi perustua mihinkään uskontoon. Peräti 81,8 prosenttia oli täysin tai jokseenkin tällä kannalla. Eduskunta on ympäristö, jossa etenkin uskonnollinen retoriikka ei ole

suosittua. Puolueiden uskonnollinen särmä onkin hioutunut pois ajan myötä. ”Nähtäväksi jää, kuinka merkittävään rooliin uskonto nousee eduskunnan käsitellessä eutanasiaa koskevaa kansalaisaloitetta keväällä 2026.”

Lokakuussa 2025 Helsingin hiippakunnan piispa **Teemu Laajasalo**, Helsingin ja Suomen arkkipiispa **Elia** ortodoksisesta kirkosta sekä katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan piispa Raimo Goyarrola julkaisivat kannanoton, jossa he vastustivat eutanasian sallimista ja vetosivat palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kehittämisen puolesta. Heidän mielestään eutanasia ei ole inhimillinen, lääketieteellinen eikä kristillinen ratkaisu kärsivän ihmisen tilanteeseen. He sanoivat, että eutanasia ei poista kärsimystä, vaan se poistaa kärsivän ihmisen. He torjuivat eutanasian, sillä elämän lahja ei ole ihmisen omassa vallassa, vaan sen alku ja loppu kuuluvat Jumalalle.

Hännisen on vaikea nähdä, mikä tässä katsannossa on lääketieteen rooli. Lääketieteen ja sitä ennen erilaisten kansanomaisten parannuskeinojen avulla on vuosituhansien ajan hoidettu ihmisiä ja pelastettu heitä kuolemalta kaikissa elämänvaiheissa. ”Epäselväksi jää, onko tämäkin piispojen mielestä Jumalan tahtoon puuttumista.”

Jotta eutanasiaa ei koettaisi uhkana tai vanhustenhuollon ratkaisuna, tulisi Hännisen mukaan samanaikaisesti eutanasian laillistamisen kanssa huolehtia saattohoidon kehittamisestä ja iäkkäiden hoidon ja vaikuttamiskeinojen lisäämisestä. Eutanasia ei ole hoidosta ja yhteiskuntapolitiikasta irrallinen toimi, vaan osa inhimillistä ja autonomista elämää.

”Kuolema ei ole pahinta, mitä ihmiselle voi tapahtua. Pahinta on joskus se, ettei kuole.”

